

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о.директора Білгород-Дністровської
загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №3

_____ Т.П.Лимаренко
« _____ » _____ 2021р.

Освітня програма

Білгород-Дністровської загальноосвітньої школи
І-ІІІ ступенів №3 Одеської області

СХВАЛЕНО

на засіданні педагогічної ради
Протокол № 13 від 18.06.2021 року

2021 р.

Розділ 1. Призначення освітнього закладу та засіб його реалізації

Освітня програма Білгород-Дністровської ЗОШ I-III ступенів №3 Одеської області розроблена на основі відповідного Державного стандарту початкової освіти (2018 р), базової і повної загальної середньої освіти (2011 р) та складена з урахуванням сучасних завдань перебудови змісту освіти й виховання в державі і спрямована на формування інтелектуального і культурного потенціалу, забезпечення умов для самовдосконалення особистості та її творчих здібностей. Державна політика у сфері освіти з питань навчання і виховання підростаючого покоління визначає систему освіти, яка має забезпечити умови для інтелектуального, соціального, морального та фізичного розвитку учнів, тим самим виховуючи всебічно розвинену особистість, здатну реалізувати себе в повній мірі в дорослому житті, виховати конкурентоспроможну особистість, яка має попит на сучасному ринку праці. Це закріплено Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про Державну національну програму «Освіта» («Україна XXI століття»», «Про загальну середню освіту», «Про Національну доктрину розвитку освіти», Концепцією профільного навчання у старшій школі, Державним стандартом початкової, базової та повної загальної середньої освіти, вимогами Концепції Нової української школи.

Освітня програма Білгород-Дністровської ЗОШ I-III ступенів №3 адресована здобувачам освіти, учителям, батькам і партнерам школи. Користуючись текстом програми, учителі, здобувачі освіти, батьки, партнери школи зможуть визначити стратегію розвитку школи, мету та пріоритети освітніх відносин, особливості оцінювання здобувачів освіти, варіативність навчального плану, модель випускника школи.

Білгород-Дністровська ЗОШ I-III ступенів №3 із українською мовою навчання здійснює освітній процес за трьома ступенями освіти згідно Типового положення про загальноосвітній навчальний заклад:

I ступінь - початкова освіта - 1-4 класи

II ступінь - основна загальна освіта -5-9 класи

III ступінь - середня (повна) загальна освіта - 10-11 класи

У школі II ступеня здійснюється допрофільне навчання за рахунок введення курсів за вибором та факультативних курсів для підсилення окремих предметів.

У школі III ступеня здійснюється профільне навчання за профільними предметами, для викладання яких наявне відповідне кадрове, навчально-методичне та матеріально-технічне забезпечення:

- українська мова і література;

- алгебра і початки аналізу, геометрія

Крім цього, за рахунок варіативної частини навчальних планів, запроваджуються курси за вибором і факультативи, що розширюють обрану закладом спеціалізацію.

Освітні програми, що реалізуються в Білгород-Дністровській ЗОШ I-III ступенів №3, спрямовані на:

- формування в учнів сучасної наукової картини світу;
- виховання працьовитості, любові до природи;
- розвиток в учнів національної самосвідомості;
- формування людини та громадянина, що прагне вдосконалення та перетворення суспільства;
- інтеграцію особистості в систему світової та національної культури;
- рішення задач формування загальної культури особистості, адаптації особистості до життя в суспільстві;
- виховання громадянської позиції, поваги до прав і свобод людини, поваги до культурних традицій та особливостей інших народів в умовах багатонаціональної держави;
- створення основи для усвідомленого, відповідального вибору та наступного освоєння професійних освітніх програм;
- формування потреби учнів до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення протягом усього життя тощо.

Розділ 2. Опис моделі випускника школи

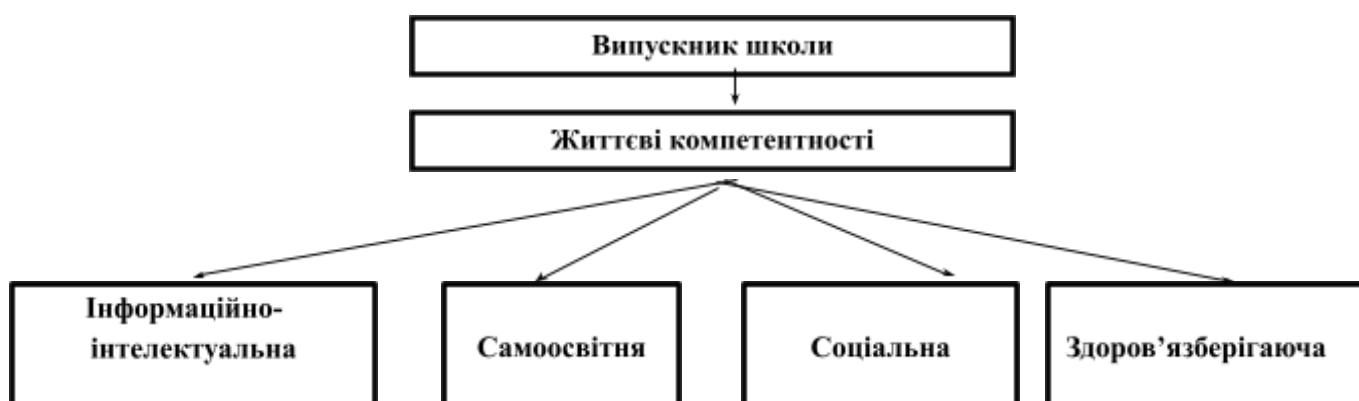
Модель випускника

Білгород-Дністровської загальноосвітньої школи I–III ступенів №3

Сучасному суспільству потрібні люди, які можуть самостійно, творчо мислити, здатні до реалізації здібностей, згідно своїх інтересів і потреб. Головним завданням школи є підготовка учнів до самостійного життя, в якому вони мають вирішувати реальні завдання в непростих умовах сьогодення.

Ступінь самовизначення і самореалізації особистості випускника безпосередньо залежить від рівня його інтелектуального, морального і творчого розвитку. Це означає, що йому необхідно не просто оволодіти сумою знань різних наук, а їхньою цілісною системою, яка відображає єдину наукову картину світу.

Як відомо, головним критерієм оцінки діяльності школи є те, чого досягають її випускники. Дбаючи про свій педагогічний імідж, прагнучи до розвитку, Білгород-Дністровська загальноосвітня школа I–III ступенів №3 намагається створити модель випускника школи, яка повинна стати орієнтиром усієї шкільної діяльності в межах запровадження Нової української школи. Така модель створюється як система основних компетентностей випускника, які необхідні для його життєвого та професійного самовизначення.

Відповідність знань, умінь та навичок моделі випускника

Випускник уміє:

Навчатися:

- мати інформаційну, інтелектуальну, самоосвітню, дослідницьку культуру.

Діяти:

- володіти навичками лідерства, будь-яку справу виконувати сумлінно і якісно.

Жити в злагоді з іншими:

- бути толерантним, ставитись до інших так, як хотів би, щоб ставились до нього.

Жити в злагоді із собою:

- постійно працювати над удосконаленням власного «Я»;
- розвивати свої здібності і таланти;
- вести здоровий спосіб життя.

Теоретичне обґрунтування та опис існуючої моделі

1. Інформаційно-інтелектуальна компетентність передбачає:

Оволодіння різноманітними інформаційними технологіями, вміннями здобувати, критично осмислювати і творчо використовувати інформацію. Проблема інтелектуального розвитку дітей базується на ширших, системних філософських поглядах. Це – концепції життєтворчості, діалогу культур, педагогіки як еволюції життя, взаємозв'язку навчання та розвитку учнів.

Яким шляхом:

Формування і розвиток інформаційних умінь здійснюється в процесі навчальної діяльності в урочний і позаурочний час. Для підготовки повідомлень, написання рефератів, наукових робіт здобувачі освіти вчаться використовувати кілька джерел інформації, спираючись на самостійно складений план роботи чи попередньо опрацьовані тези, на інші стислі форми відповіді. На інтегрованих уроках вчаться встановлювати міжпредметні зв'язки, під час уроків – тренінгів – вивчати навчальні теми, спираючись на підручник та інші джерела. Творчі вітальні, квести, конкурси розширюють межі застосування цих умінь.

Цілеспрямоване формування мисленнєвої діяльності полягає у свідомому, поетапному оволодінні здобувачами освіти всіма компонентами навчального змісту. Вчителі, плануючи розвивальну мету уроку, визначають завдання: навчити учнів порівнювати, узагальнювати, визначати головне, доводити свою думку. У процесі роботи здобувачі освіти ознайомлюються з правилами-орієнтирами, алгоритмами прийомів мисленнєвої діяльності та методів наукового пізнання, вчаться свідомо застосовувати їх під час виконання різних робіт, переносити на інші предмети. Для вирішення вищезазначених завдань у школі сплановано роботу з обдарованою молоддю, творчі конкурси під час предметно-методичних тижнів.

2. Самоосвітня компетентність передбачає:

- здатність самостійно здобувати і застосовувати знання та вміння;
- критично відбирати та аналізувати отриману інформацію;
- вміти працювати з персональним комп'ютером;
- здатність застосовувати набуті знання в житті, роботі, спілкуванні;
- вміти поглянути на себе з боку, критично оцінити себе та виробляти потребу в постійній освітній діяльності.

Яким шляхом:

Розвиток трьох її основних блоків.

I. Соціально-освітнього, який передбачає:

- співробітництво;
- ухвалення спільних рішень;
- розв'язання різних ситуацій;
- взаєморозуміння;
- активність;
- вироблення своєї позиції;
- вміння долати труднощі.

II. Мотиваційно-самоосвітнього, який передбачає:

- розуміння особистих потреб;
- здатність до навчання;
- винахідливість;
- прагнення успіху;
- бажання змін;
- знаходження нестандартних рішень.

III. Функціонально-самоосвітнього, який передбачає:

- організаційне самонавчання;
- впорядкування своїх знань;
- оцінювання набутих знань;
- представлення, обґрунтування та захист отриманих результатів;
- уміння оперувати знаннями.

Учитель є головною рушійною силою в забезпеченні процесу формування самоосвітньої компетентності. Від нього, від його професійної компетентності залежать результати, яких досягнуть здобувачі освіти.

3. Соціальна компетентність передбачає:

- сформовану життєву позицію;
- здатність виявляти національну гідність;
- бажання успішно самореалізуватися в суспільстві як громадянин;
- свідоме розуміння й впровадження в життя правової культури;
- толерантне ставлення до поглядів і переконань інших людей;
- здатність жити і працювати в колективі.

Яким шляхом:

- кожен учень школи – член дитячої громадської організації;
- бере участь у житті класу і школи;

- має власне доручення, за виконання якого звітує перед членами свого учнівського колективу;
- залучається до проведення тижнів правових знань, виховується на кращих традиціях українського народу, його героїчного минулого, звичаях і обрядах.

4. Здоров'язберігаюча компетентність передбачає реалізацію програми Школи сприяння здоров'ю «Гармонія. Культура. Творчість»

- постійне впровадження в життя принципу «Здорова дитина - здорова нація»;
- знання основних своїх дії та дії колективу під час надзвичайних ситуацій;
- ведення здорового способу життя;
- постійне підвищення психологічної енергії і фізичного стану.

Яким шляхом :

Кожен учень школи бере активну участь у різноманітних спортивних конкурсах, змаганнях. Залучається до участі в тижнях ОБЖ та днях Цивільного захисту. Має можливість відвідувати спортивні секції, брати участь тижнях Довкілля.

Поетапний розвиток компетентностей

Моделі	Загальні риси	Якісні характеристики
Випускник початкових класів	Працелюбний, уважний, старанний, емоційний, інтелектуальний; дитина з розвинутою мовою, мисленням, зоровою і слуховою пам'яттю, яка вміє слухати і чути, мислити і володіти почуттям самоконтролю та самостійності.	Упевненість у собі, відчуття повно-цінності, старанність, працелюбність, самостійність, дисциплінованість, доб-розичливість, комунікативність, мотивація досягнення успіху, відповідальність, навчально-пізнавальні інтереси.
Випускник середніх класів	Спостережливий, креативний, творчий, володіє почуттям психологічної захищеності, має аналітичні здібності, абстрактне мислення, регульовану пам'ять; здатний розмірковувати, має інтелектуальну пізнавальну активність.	Особистісне самовизначення, потреба в громадському визнанні, прагнення до самоствердження, задоволення своїм становищем, його моральне усвідомлення; соціальна дорослість, відповідальність за свої вчинки, мотивація суспільно-корисної діяльності, пізнавальні інтереси, потреба в самопізнанні, адекватна самооцінка.
Випускник старших класів	Інтелектуально зрілий, самостійний у прийнятті рішень і виборі дій, теоретично усвідомлює свою мету, володіє своїми пізнавальними процесами, уміє рефлексувати, аргументувати і доводити свої судження, має критичне мислення, творчо активний, здатний до спілкування й пізнання загальних законів природи.	Здатний усвідомити свою індивідуальну цілісність, неповторність, соціально зрілий, професійно зорієнтований; критично ставиться до себе і своїх вчинків, відчуває потребу в пошуку сенсу життя, має соціальні та моральні переконання, громадянський світогляд, морально зрілий і готовий до самовизначення.

Випускник школи:

- Цінує школу та її традиції.
- Знає основні положення Конституції України, має уявлення про політичну структуру сучасної держави і державної влади.
- Вміє використовувати теоретичні знання на практиці, у конкретних життєвих умовах.
- Володіє вміннями і навичками вільно, комунікативно виправдано користуватися засобами рідної мови, яка є неоціненною національною святинею, скарбницею духовних надбань українського народу.
- Толерантна людина: вміє цінувати взаємини з іншими людьми (в колективі, сім'ї, суспільстві).
- Готовий до подальшого продовження освіти і самоосвіти в обраній професійній галузі. Спроможний обрати сферу освітньої діяльності відповідно до своїх інтересів і нахилів.
- Має уявлення про загальну ситуацію на ринку праці, тенденції щодо трудової зайнятості, перспективи розвитку основних галузей народного господарства.
- Здатний до самовиховання, самоконтролю та самоосвіти.
- Вміє оцінювати явища навколишнього життя, свою поведінку і поведінку інших з глибоких морально-гуманістичних позицій, почуття краси та міри.
- Бути добре фізично розвиненим, вести здоровий спосіб життя

Розділ 3. Цілі та задачі освітнього процесу школи

Місія навчального закладу:

Створення сприятливих умов для найбільш повного саморозвитку особистості для сприяння інтеграції випускників у соціум, забезпечення доступності якісної середньої освіти в межах державного стандарту дітям з різними здібностями і освітніми потребами при збереженні і зміцненні їх здоров'я, формування ціннісних орієнтацій, потреби самореалізації та самовдосконалення, надання можливості учням навчальних закладів освітнього округу здобувати знання та необхідні компетенції з обраного профілю, ефективного та раціонального використання творчого потенціалу педагогічних працівників навчального закладу, раціонального використання навчально-методичної, матеріально-технічної бази, її зміцнення та модернізація.

Головне завдання - концентрація та ефективне використання наявних ресурсів, їх спрямування на задоволення освітніх потреб учнів, створення єдиної системи виховної роботи.

Цілі освітнього процесу:

- забезпечити засвоєння здобувачами освіти обов'язкового мінімуму змісту початкової, основної, середньої (повної) загальної освіти на рівні вимог державного освітнього стандарту;
- гарантувати наступність освітніх програм усіх рівнів;
- створити основу для адаптації учнів до життя в суспільстві, для свідомого вибору та наступного засвоєння професійних освітніх програм;
- формувати позитивну мотивацію учнів до освітньої діяльності;
- забезпечити соціально-педагогічні відносини, що зберігають фізичне, психічне та соціальне здоров'я здобувачів освіти;
- на першому ступені навчання розпочати роботу педагогів школи з урахуванням індивідуальних особливостей і деякої варіативності навчання;
- на базовому рівні формувати в здобувачів освіти цілісну картину світу в результаті інтеграції загальної, допрофільної освіти;
- здійснювати багатoproфільність та різнорівневість навчання в старшій школі, розробляти і відбирати найбільш ефективні технології навчання, що сприяють формуванню академічних знань з профільних дисциплін, нахилів і здібностей випускників школи;
- будувати освітній процес на основі глибокого всебічного вивчення особистості здобувача освіти шляхом ефективної роботи педагогів, науково обґрунтованого діагностування, аналізу динаміки розвитку кожної дитини, створення відповідних умов для задоволення її зростаючих потреб і активної участі в житті соціуму;
- зміцнити зв'язки школи з дошкільними, позашкільними закладами освіти як основою створення і розвитку єдиного освітнього простору.

Розділ 4. Навчальний план та його обґрунтування

Заклад освіти працює за навчальним планом, що складається на основі розроблених МОН України Типових навчальних планів із конкретизацією допрофільного та профільного навчання.

Перелік усіх навчальних дисциплін інваріантної та варіативної складових частин Робочих навчальних планів відповідають Державним стандартам, їх програми затверджені Міністерством освіти і науки України. Основою конструювання робочих навчальних планів є визначення зв'язків, які сприяють розумовому розвитку здобувачів освіти, самопізнанню й усвідомленому особистісно професійному самовизначенню. Робочі навчальні плани закладу відповідають наступним нормативам: кількість навчальних годин, що визначає максимально допустиме навантаження учнів, не повинна перевищувати кількість годин, вказаних у Типових навчальних планах.

У закладі може проводитись навчання учнів за індивідуальною формою (педагогічний патронаж), сімейною та інклюзивною формою навчання відповідно до медичних довідок ПМПК, заяв батьків та висновків ІРЦ.

Організація освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами в 2021/2022 навчальному році здійснюється відповідно Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», в рамках нормативно-правового забезпечення Нової української школи, положень про спеціальну школу, навчально-реабілітаційний центр, інших актів, що регулюють забезпечення освітнього процесу в закладах дошкільної та загальної середньої освіти.

У 2021/2022 навчальному році учні з ООП навчаються відповідно до чинного листа МОН № 1/9-362 від 29 червня 2016 «Перелік навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, рекомендованих МОН для використання в загальноосвітніх навчальних закладах для навчання дітей з особливими освітніми потребами (за нозологіями) у 2017/18 році»

Робота в профільних класах супроводжується формуванням усвідомленої і високо диференційованої професійної орієнтації. Відповідно до цього планується такий курс навчання, який допомагає підвищити його компетентність і досягти більш високого рівня майстерності.

Під час вибору на початку навчального року навчально-методичного комплексу для вивчення предмета передбачити можливість використання засобів та інструментарію дистанційного навчання в умовах очного навчання. У зв'язку із світовим викликом щодо епідеміологічної ситуації, що має місце і в Україні, та необхідністю введення карантинних заходів задля запобігання поширенню вірусних хвороб, під час планування організаційних заходів, що забезпечують освітній процес, у тому числі і під час календарно-тематичного планування з предметів важливо врахувати можливість організації освітнього процесу в межах навчального року в умовах карантину. Для організації дистанційного навчання в цей період пропонуємо скористатися методичними рекомендаціями, поданими у листах МОН від 23.03.2020 № 1/9-173; від 16.04.2020 № 1/9-213; методичними рекомендаціями «Організація дистанційного навчання в школі» (авт. А. Лотоцька,

А. Пасічник), розробленими за підтримки МОН (<https://cutt.ly/MynTauc>). При організації освітнього процесу в карантинних умовах має забезпечуватись: - соціальне дистанціювання; - мінімізація переміщення здобувачів освіти та комунікація між ними в межах закладу освіти; - дотримання нормативів наповнюваності класів та інших вимог законодавства про освіту. Школа може організувати дистанційне навчання за допомогою: поєднання онлайн-занять через Zoom, Skype, Instagram, Google, Hangouts; заздалегідь записаних відеоуроків, презентацій від вчителів чи із зовнішніх освітніх ресурсів; ретельно підібраних завдань для самостійної роботи із подальшою перевіркою; використання безкоштовних вебсерверів та платформ, наприклад, Google, Classroom, Moodle, Microsoft Teams. Надзвичайно важливим є чітка система організації навчання в школі з самостійним опрацюванням матеріалу (розклад, критерії оцінювання, узгодження кількості контрольних робіт (не більше 3 на тиждень), врахування вікових особливостей щодо виконання домашніх завдань). Домашні завдання мають бути посилюючими для самостійного виконання дітьми (мати чіткі поради та інструкції).

У роботі рекомендовано врахувати нормативно-правову базу:

ст. 9 Закону України «Про освіту» п. 4 «Дистанційна форма здобуття освіти – це індивідуалізований процес здобуття освіти, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, що функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій»;

наказ МОНУ від 25.04.2020 року №466 «Про затвердження Положення про дистанційне навчання» (Із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства освіти і науки № 660 від 01.06.2013, № 761 від 14.07.2015) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13>;

наказ МОНУ від 23 квітня 2019 року № 536 «Про затвердження Положення про інституційну форму здобуття загальної середньої освіти» https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/64866/;

лист МОНУ від 22 січня 2015 року №1/9-26 «Щодо використання технологій дистанційного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах» http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/45548/

Початкова школа

У 2021/2022 навчальному році початкова школа четвертий рік переходить на впровадження нового Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року №87, Концепції Нової української школи.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Початкова освіта передбачає поділ на два цикли – 1–2 класи і 3–4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

Робочий навчальний план розрахований на роботу початкової школи за 5-денним навчальним тижнем.

Типову освітню програму для 1-4 класів закладів загальної середньої освіти (під керівництвом О.Я. Савченко) розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», Державного стандарту початкової освіти. У програмі визначено вимоги до конкретних очікуваних результатів навчання; коротко вказано відповідний зміст кожного навчального предмета чи інтегрованого курсу.

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентризму і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння здобувачами освіти предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Вимоги до здобувачів освіти, які розпочинають навчання у початковій школі, мають враховувати досягнення попереднього етапу їхнього розвитку.

Період життя дитини від п'яти до шести (семи) років (старший дошкільний вік) визначається цілісною зміною її особистості, готовністю до нової соціальної ситуації розвитку. Пріоритетом цього процесу є формування і розвиток базових особистісних якостей дітей: спостережливості, допитливості, довірливості поведінки, міжособистісної позитивної комунікації, відповідальності, діяльнісного і різнобічного освоєння навколишньої дійсності та ін. Потенційно це виявляється у певному рівні готовності здобувача освіти до систематичного навчання – *фізичної, соціальної, емоційно-ціннісної, пізнавальної, мовленнєвої, творчої*.

Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Викладання предметів у **1-4-х класах** відбуватиметься за типовою програмою, розробленою під керівництвом О.Я. Савченко, затвердженою рішенням Колегії Міністерства освіти і науки України від 22 лютого 2018 року та схваленою педагогічною радою закладу освіти (протокол №5 від 15 травня 2018 року): 1-2 клас – I цикл, 3-4 клас – II цикл.

Робочий навчальний план
Початкова школа.

Назва освітньої галузі	Кількість годин на рік (тиждень)		
	1-А	1-Б	1-В
ІНВАРІАНТНА СКЛАДОВА			
Мовно- літературна галузь: Українська мова і література (навч.грамот.)	7	7	7
Іншомовна (англійська мова)	2	2	2
Математична	4	4	4
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузь)	3	3	3
Мистецька у тому числі: Музичне мистецтво Образотворче мистецтво	1 1	1 1	1 1
Технологічна	1	1	1
Фізкультурна	3	3	3
УСЬОГО	22	22	22
ВАРІАТИВНА СКЛАДОВА			
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, проведення інд. консультацій та групових занять	-	-	-
Індивідуальна година математика	1	1	1
Гранично допустиме тижневе/річне навантаження на учня	20	20	20
Сумарна кількість навчальних годин, що фінансується з бюджету (без урахування поділу на групи)	23	23	23

Інваріантна складова робочого навчального плану для 1-х класів забезпечує реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану і становить (один клас) **805 години**, з них **105 годин** відведено для проведення уроків фізичної культури, які не входять до гранично допустимого навантаження на учня. Для підсилення вивчення математики за рахунок варіативної частини навчального плану виділено по 1 год.

Назва освітньої галузі	Кількість годин на рік (тиждень)		
	2-А	2-Б	2-В
ІНВАРІАНТНА СКЛАДОВА			
Мовно- літературна галузь: Українська мова і література Іншомовна (англійська мова)	7 3	7 3	7 3
Математична	4	4	4
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузь)	3	3	3
Мистецька у тому числі:			

Музичне мистецтво	1	1	1
Образотворче мистецтво	1	1	1
Технологічна	1	1	1
Інформаційна	1	1	1
Фізкультурна	3	3	3
УСЬОГО	21+3	21+3	21+3
ВАРІАТИВНА СКЛАДОВА			
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, проведення інд. консультацій та групових занять	1	1	1
Індивідуальна година математика	1	1	1
Гранично допустиме тижневе/річне навантаження на учня	22	22	22
Сумарна кількість навчальних годин, що фінансується з бюджету (без урахування поділу на групи)	25	25	25

Назва освітньої галузі	Кількість годин на рік (тиждень)		
	3-А	3-Б	3-В
ІНВАРІАНТНА СКЛАДОВА			
Мовно- літературна галузь:			
Українська мова і література	7	7	7
Іншомовна (англійська мова)	3	3	3
Математична	5	5	5
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузь)	3	3	3
Мистецька у тому числі:			
Музичне мистецтво	1	1	1
Образотворче мистецтво	1	1	1
Технологічна	1	1	1
Інформаційна	1	1	1
Фізкультурна	3	3	3
УСЬОГО	22+3	22+3	22+3
ВАРІАТИВНА СКЛАДОВА			
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, проведення інд. консультацій та групових занять	1	1	1
Індивідуальна година математика	1	1	1
Гранично допустиме тижневе/річне навантаження на учня	22	22	22
Сумарна кількість навчальних годин, що фінансується з бюджету (без урахування поділу на групи)	25	25	25

Назва освітньої галузі	Кількість годин на рік (тиждень)			
	4-А	4-Б	4-В	4-Г
ІНВАРІАНТНА СКЛАДОВА				

Мовно- літературна галузь:				
Українська мова і література	7	7	7	7
Іншомовна (англійська мова)	3	3	3	2
Математична	5	5	5	5
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузь)	3	3	3	3
Мистецька у тому числі:				
Музичне мистецтво	1	1	1	1
Образотворче мистецтво	1	1	1	1
Технологічна	1	1	1	1
Інформаційна	1	1	1	1
Фізкультурна	3	3	3	3
УСЬОГО	22+3	22+3	22+3	22+3
ВАРІАТИВНА СКЛАДОВА				
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, проведення інд. консультацій та групових занять	1	1	1	1
Індивідуальна година: математика	1	1	1	1
Гранично допустиме тижневе/річне навантаження на учня	23	23	23	23
Сумарна кількість навчальних годин, що фінансується з бюджету (без урахування поділу на групи)	26	26	26	26

Інваріантна складова робочого навчального плану для 2-3-х класів забезпечує реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану і становить (один клас) **840години (2 клас) та 875 годин (3-4 клас)**, з них по **105 годин** відведено для проведення уроків фізичної культури, які не входять до гранично допустимого навантаження на учня. Для підсилення вивчення математики за рахунок варіативної частини навчального плану виділено по 1 год.

Мистецька освітня галузь може реалізовуватися через інтегровані курси або предмети вивчення за окремими видами мистецтва: музичне мистецтво та образотворче мистецтво за умови реалізації упродовж циклу навчання всіх очікуваних результатів галузі.

Фізична культура. 1-4 клас - за типовою програмою, розробленою під керівництвом О.Я. Савченко, затвердженою рішенням Колегії Міністерства освіти і науки України від 22 лютого 2018 року та схваленою педагогічною радою закладу освіти (протокол №5 від 15 травня 2018 року)

Змістовна лінія «Рухова діяльність»

Змістовна лінія «Ігрова та загальна діяльність»

Для вивчення предмета «Інформатика» здійснюється поділ класів на групи відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх

шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами) і відведено **20 годин** у 2-4-х класах.

Робочий навчальний план **школи II ступеня (5-9 класи)** на 2021/2022 навчальний рік побудований на основі Типової освітньої програми, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 року № 405 (таблиця 1, 10).

Інваріантна складова робочого навчального плану включає обов'язкові предмети, що забезпечують виконання вимог Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392. У межах галузі «Суспільствознавство» в 5 класі вивчається курс «Історія України. (Вступ до історії)», у 6 – інтегрований курс « Всесвітня історія. Історія України». В межах галузі «Мистецтво» музичне мистецтво та образотворче мистецтво будуть викладатися в 5-7 класах окремими курсами, у 8 та 9 класах - інтегрований курс «Мистецтво».

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-9-х класів закладів загальної середньої освіти складає 5845 годин/навчальний рік: для 5-х класів – 1050 годин/навчальний рік, для 6-х класів – 1155 годин/навчальний рік, для 7-х класів – 1172,5 годин/навчальний рік, для 8-х класів – 1207,5 годин/навчальний рік, для 9-х класів – 1260 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах закладу загальної середньої освіти II ступеня.

Робочий навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети.

Робочий навчальний план розрахований на роботу основної школи за 5-денним навчальним тижнем.

Робочий навчальний план укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури

Суспільствознавство

Мистецтво

Математика

Природознавство

Технології

Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

[illegible]

Разом	23,5+ 3+1,5	26,5+ 3+1,5	23,5+ 3+1,5	23,5+ 3+1,5	28+3 +1,5	29+3 +1,5	28,5 +3+1	28,5 +3+1	29,5 +3+1	31+ 3+1	31+3 +1
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації	2	2	2	2	1	1,5	2	2	2,5	2	1
Логіка	1										
Казка як епічний жанр	0,5		0,5								
Основи дизайну інтер'єру									1		
Технологія виготовлення вінка зі штучних квітів							0,5	0,5			
Іноземна мова у професій-ному самовизначенні										0,5	
Морально-ціннісні аспекти формування навичок здорового способу життя										0,5	
Українська мова				0,5						0,5	1
Англійська мова						0,5					
Математика		1	1	0,5	0,5		1				
Історія України					0,5			1	0,5	9в-0,5	
Біологія									0,5	9б-0,5	
Фізична культура	0,5	0,5		1		1	0,5	0,5	0,5		
трудове навчання		0,5	0,5								
Гранично допустиме навчальне навантаження	28	28	28	31	32	32	33	33	33	33	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)	27+3	27+3	27+3	31+3	30,5+3	32+3	31,5+3	31,5+3	33+3	33+3	33+3

Варіативна складова Робочого навчального плану використовується на: підсилення предметів інваріантної складової (математики в 5-9 класах, української мови в 5-7 класах). У такому разі розподіл годин на вивчення тієї чи іншої теми навчальної програми здійснюється вчителем самостійно. Розподіл годин фіксується у календарному плані, який погоджується директором закладу освіти чи його заступником. Вчитель зазначає проведені уроки у частині класного журналу, відведеного для предмета, на підсилення якого використано зазначені години;

- запровадження курсів за вибором, індивідуальних занять з окремих предметів створює простір для задоволення освітніх потреб учнів, вирівнювання їх досягнень, розвитку наскрізних умінь тощо.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів "Фізична культура" та "Основи здоров'я", а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів.

Змістове наповнення предмета «Фізична культура» заклад освіти формує самостійно з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази навчального закладу, кадрового забезпечення.

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами).

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 "Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти" години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Загальний обсяг навчального навантаження учнів **10-11-х класів** складає 2660 годин/навчальний рік: для 10-х класів – 1330 годин/навчальний рік, для 11-х класів – 1330 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у Робочих навчальних планах школи III ступеня, складених на основі Типових навчальних планів(другий варіант, таблиці 2,3), затверджених наказом Міністерства освіти і науки України №408 від 20.04.2018 р.

Робочий навчальний план укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури

Суспільствознавство

Мистецтво

Математика

Природознавство

Технології

Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Робочий навчальний план для 10-11-х класів на 2021/2022 навчальний рік розроблено відповідно до Державного стандарту, з метою його впровадження у частині повної загальної середньої освіти з 1 вересня 2018 року. Він містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, профільних предметів – алгебри і геометрії в 10-А класі, української мови – в 10-Б, 11-му класі, вибірково-обов'язкових предметів в 10-11-х класах – інформатики і мистецтва.

**Робочий навчальний план
для 10-11-х класів Білгород-Дністровської загальноосвітньої школи
I-III ступенів №32020/2021н.р.**

Предмети	11	10-Б	10-А
	Профільний предмет укр. мова та літер-ра	Профільний предмет укр. мова та літер-ра	Профільний предмет математика
Базові предмети ¹	27	27	27

Українська мова	4	4	2
Українська література	4	4	2
Зарубіжна література	1	1	1
Англійська мова ²	3	3	2
Історія України	2	1,5	1,5
Всесвітня історія	1	1	1
Громадянська освіта	-	2	2
Математика (алгебра та початки аналізу, геометрія)	4	4	
алгебра і початки аналізу	-	-	6
геометрія	-	-	3
Біологія і екологія	2	2	2
Географія	1	1,5	1,5
Фізика і астрономія	4	3	3
Хімія	2	1,5	1,5
Фізична культура	3	3	3
Захист України	1,5	1,5	1,5
Вибірково-обов'язкові предмети			
Інформатика	1,5	1,5	1,5
Мистецтво	1,5	1,5	1,5
Додаткові години ¹ на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття	2,5	2	2
Курс «Готуємося до ЗНО»	1	1	
Стилістика сучасної української мови			1
Біологія	0,5		
фізика	0,5		
Історія України	0,5	0,5	0,5
Англійська мова			0,5
Зарубіжна література		0,5	
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня	33	33	33
Всього фінансується (без урахування поділу класу на групи)	38	38	38

Робочий навчальний план (за таблицею 2) містить перелік базових предметів, який включає окремі предмети суспільно-гуманітарного та математично-природничого циклів.

До базових предметів належать: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Іноземна мова», «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта», «Математика», «Фізика і астрономія», «Біологія і екологія», «Хімія», «Географія», «Фізична культура», «Захист Вітчизни».

За модульним принципом може бути реалізовано зміст базового предмета «Фізика і астрономія». У такому разі розподіл годин між модулем фізики і модулем астрономії здійснюється відповідно до навчальних програм.

Порядок вивчення окремих предметів за принципом концентрації в 2021/2022 навчальному році:

предмети	10-А		10-Б		11	
	I семестр	II семестр	I семестр	II семестр	I семестр	II семестр
Історія України,	1	2	1	2		
Географія	2	1	2	1		
Хімія	2	1	2	1		
«Захист України»	1	2	1	2	2	1
Інформатика	2	1	2	1	1	2
Мистецтво	1	2	1	2	2	1

Наскрізнi лiнii є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів у 5-9-х класах; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища.

Наскрізнi лiнii є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета, проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

предмети за вибором;

роботу в проектах;

позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізнi лiнii	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.

Громадянська відповідальність	Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок. Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.
Здоров'я і безпека	Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.
Підприємливість і фінансова грамотність	Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо). Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.

Розділ 5. Особливості організації освітнього процесу та застосовуваних у ньому педагогічних технологій

Освітній процес у школі побудовано за семестровою системою, п'ятиденним робочим тижнем. Тижневий режим роботи регламентується розкладом занять. Заклад освіти працює в одну зміну, у другій половині дня плануються лише проведення факультативних занять, занять спортивних секцій, гуртків, виховних заходів, свят. Уникнути перевантаження дозволяють перерви та якісне гаряче харчування.

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюється відповідно до Закону України «Про загальну середню освіту».

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів може здійснюватися відповідно до чинних нормативів (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р. № 128, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 за № 229/6517).

Основною формою організації навчально-виховного процесу є класно-урочна система.

У **початковій школі** при визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у 1 класах становить 35 хвилин, у 2-4 класах – 40 хвилин.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Навчальний час, передбачений на варіативну складову може бути використаний на предмети інваріантної складової, на проведення індивідуальних та групових занять. Варіативна складова навчального плану в 1-4-х класах визначається закладом освіти з урахуванням особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів, рівня навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу і відображається в навчальних планах школи.

Варіативна складова навчальних планів використовується на:

- підсилення предметів інваріантної складової. У такому разі розподіл годин на вивчення тієї чи іншої теми навчальної програми здійснюється вчителем самостійно. Розподіл годин фіксується у календарному плані, який погоджується директором закладу освіти чи його заступником. Учитель зазначає проведені уроки у частині класного журналу, відведеного для предмета, на підсилення якого використано зазначені години;

- запровадження факультативів, курсів за вибором, що розширюють обрану закладом освіти спеціалізацію, чи світоглядного спрямування (етика, риторика, рідний край, хореографія тощо);

- індивідуальні заняття та консультації.

Для недопущення перевантаження учнів необхідно враховувати їх навчання в закладах освіти іншого типу (художніх, музичних, спортивних школах тощо). Так у закладах загальної середньої освіти за рішенням педагогічної ради при оцінюванні учнів дозволяється враховувати результати їх навчання з відповідних предметів (музика, фізична культура та ін.) у позашкільних закладах.

Гранична наповнюваність класів встановлюється відповідно до Закону України "Про загальну середню освіту".

Навчальні плани зорієнтовані на роботу початкової школи за 5-денним навчальними тижнем.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, тренінги, квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Особливістю освітніх технологій, що забезпечують реалізацію програми, є орієнтація на розвиток:

- самостійності та креативності мислення;
- пошуково-дослідницьких умінь;
- комунікативної культури;
- умінь самоаналізу;
- потреби у неперервній самоосвіті, навчанні протягом життя.

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Здобувачі освіти, які одержали початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року. **Профільна середня освіта** здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти. Учні, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року.

Основними формами організації освітнього процесу в 5-11-х класах є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей, крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності здобувачів освіти в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-11 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу. Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з

об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями під час екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Здобувачі освіти можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Для учнів 10-11-х профільних класів можуть бути організовані заліки або іспити. Здобувачам освіти, які готуються здавати заліки або іспити, можливе проведення оглядових консультацій, що виконують коригувальну функцію, допомагаючи учням зорієнтуватися у змісті окремих предметів. Консультація будується за принципом питань і відповідей.

Співбесіда, як і залік, тільки у формі індивідуальної бесіди, проводиться з метою з'ясувати рівень сформованості компетентностей.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Для реалізації пізнавальної і творчої активності здобувачів освіти в освітній діяльності використовуються сучасні освітні технології, які сприяють підвищенню якості освіти, більш ефективному використанню навчального часу та зниженню рівня репродуктивної діяльності учнів. Сучасні освітні технології зорієнтовані на індивідуалізацію, диференціацію, варіативність освітнього процесу, академічну мобільність здобувачів освіти, незалежно від віку та рівня освіти.

Технологія особистісно орієнтованого навчання. Освітній процес будується на навчальному діалозі учня й учителя, який спрямований на спільне конструювання програмної діяльності. При цьому обов'язково враховуються індивідуальна вибірковість учня до змісту, вигляду та форми навчального матеріалу, його мотивація, прагнення використовувати отримані знання самостійно, за власною ініціативою, в ситуаціях, не заданих навчанням.

Проблемне навчання. Створення в навчальній діяльності проблемних ситуацій та організація активної самостійної діяльності учнів з їх розв'язання, в результаті чого відбувається творче оволодіння предметними компетентностями, розвиваються мисленнєві здібності.

Диференційоване навчання. У вчителя з'являється можливість допомогти слабшому, приділити увагу сильнішому, реалізувати бажання учнів швидше й глибше просуватися в освіті. Сильні учні стверджуються в своїх здібностях, слабші мають можливість відчувати успіхи в оволодінні знаннями, підвищити рівень мотивації до навчання.

Проектні методи навчання. Робота за даною методикою дає можливості розвивати індивідуальні творчі здібності здобувачів освіти, більш свідомо підходити до професійного та соціального самовизначення.

Дослідницькі методи в навчанні. Дають можливості учням самостійно поповнювати свої знання, глибоко і всебічно вивчати проблему та шукати шляхи її вирішення, що є необхідним для формування світогляду. Використання дослідницьких методів дозволяє визначити індивідуальну траєкторію розвитку кожного здобувача освіти.

Технологія використання в освітньому процесі ігрових методів: рольових, ділових та інших видів навчальних ігор. Розширення світогляду, розвиток пізнавальної діяльності, формування предметних та життєво необхідних компетентностей.

Командна, групова діяльність. Співробітництво як ідея спільної розвиваючої діяльності дорослих та дітей.

Інформаційно-комунікаційні технології. Змінення та необмежене збагачення змісту освіти, використання інтегрованих курсів, доступ до Інтернету.

Здоров'язбережувальні технології. Використання даних технологій дозволяє рівномірно під час уроку розподіляти різні види завдань, чергувати мисленнєву діяльність з фізкультпаузами (динамічні паузи), визначати час на вивчення складного навчального матеріалу, виділяти час на проведення самостійної роботи, нормовано використовувати сучасні технічні засоби навчання, що впливає на позитивні результати навчання.

Технологія розвитку критичного мислення як модель інтерактивного навчання. Формує в учнів здатність :

- аналізувати, порівнювати, синтезувати, оцінювати інформацію з будь-яких джерел;
- бачити проблеми, ставити запитання;
- висувати гіпотези та оцінювати альтернативи;
- робити свідомий вибір, приймати рішення та обґрунтовувати його.

Технологія інтерактивного навчання. Організація інтерактивного навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, спільне розв'язання проблеми на основі аналізу обставин і відповідної ситуації. Вона ефективно сприяє формуванню навичок і вмінь, виробленню цінностей, створенню атмосфери співпраці, взаємодії, дає змогу педагогу стати справжнім лідером дитячого колективу.

«Портфоліо». Формування персоніфікованого обліку досягнень здобувача освіти як інструмента педагогічної підтримки соціального самовизначення, визначення траєкторії індивідуального розвитку особистості.

Разом з тим впровадження сучасних освітніх та інформаційних технологій не може повністю замінити традиційну методику викладання і є її складовою частиною. Адже педагогічна технологія – це сукупність методів, методичних

прийомів, форм організації освітньої діяльності, що забезпечують прогнозовані результати.

Педагогічні працівники можуть поєднувати навчально-виховну роботу з науково-методичною, використовуючи поряд із традиційними методами і формами організації навчальних занять інноваційні технології навчання.

Розділ 6. Показники реалізації освітньої програми

Новий етап у розвитку шкільної освіти пов'язаний із впровадженням компетентісного підходу до формування змісту та організації навчального процесу. У чинних навчальних програмах на засадах компетентісного підходу переструктуровано зміст предметів, розроблено результативну складову змісту. До кожної теми програми визначено обов'язкові результати навчання: вимоги до знань, умінь учнів, що виражаються у різних видах навчальної діяльності (учень називає, наводить приклади, характеризує, визначає, розпізнає, аналізує, порівнює, робить висновки тощо).

Компетентісна освіта зорієнтована на практичні результати, досвід особистої діяльності, вироблення ставлень, що зумовлює принципові зміни в організації навчання, яке стає спрямованим на розвиток конкретних цінностей і життєво необхідних знань і умінь учнів. Упровадження компетентісного підходу передбачає обов'язкове прогнозування результативної складової змісту, що вимагає адекватних змін у системі оцінювання навчальних досягнень.

Оцінювання має ґрунтуватися на позитивному принципі, що передусім передбачає врахування рівня досягнень здобувача освіти, а не ступеня його невдач.

Результати навчальної діяльності учнів на всіх етапах шкільної освіти не можуть обмежуватися знаннями, уміннями, навичками, метою навчання мають бути сформовані компетентності, *як загальна здатність, що базується на знаннях, досвіді та цінностях особистості.*

Компетентності не суперечать знанням, умінням, навичкам, вони передбачають здатність свідомо їх використовувати. Удосконалення освітнього процесу з урахуванням компетентісного підходу полягає в тому, щоб навчити учнів застосовувати набуті знання й уміння в конкретних навчальних та життєвих ситуаціях.

Компетентісна освіта на предметному та міжпредметному рівнях орієнтована на засвоєння особистістю конкретних навчальних результатів – *знань, умінь, навичок, формування ставлень, досвіду, рівень засвоєння яких дозволяє їй діяти адекватно у певних навчальних і життєвих ситуаціях.*

Найбільш універсальними є *ключові* компетентності, які формуються засобами міжпредметного і предметного змісту. Перелік ключових компетентностей визначається на основі цілей загальної середньої освіти та основних видів діяльності учнів, які сприяють оволодінню соціальним досвідом, навичками життя й практичної діяльності в суспільстві.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти **1-4-х класів** визначаються з урахуванням компетентнісного підходу до навчання, в основу якого покладено ключові компетентності, до яких належать:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміння важливості збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними

проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Для учнів **5-9-х класів** у 2021/2022 навчальному році визначено такі ключові компетентності та компоненти, що їх формують:

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас. Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань. Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем
2	Спілкування іноземними мовами	Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.

		Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов. Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.
3	Математична компетентність	Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях. Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів. Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями. Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу
5	Інформаційно-цифрова компетентність	Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи;

		знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач. Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів
6	Уміння вчитися впродовж життя	Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії
7	Ініціативність і підприємливість	Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)
8	Соціальна і громадянська компетентності	Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет;

		орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією. Навчальні ресурси: завдання соціального змісту
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва
10	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя

Для учнів **10-11-х класів** у 2021/2022 навчальному році визначено такі ключові компетентності:

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас. Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань. Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем
2	Спілкування іноземними мовами	Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб. Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення

		іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою. Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.
3	Математична компетентність	Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях. Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів. Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями. Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу

5	Інформаційно-цифрова компетентність	Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв’язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв’язування математичних задач. Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів
6	Уміння вчитися впродовж життя	Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії
7	Ініціативність і підприємливість	Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв’язання життєвого завдання. Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.

		Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)
8	Соціальна і громадянська компетентності	Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією. Навчальні ресурси: завдання соціального змісту
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва
10	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні

		наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя
--	--	---

Компетентність як інтегрований результат індивідуальної навчальної діяльності учнів, формується на основі оволодіння ними змістовими, процесуальними і мотиваційними компонентами, його рівень виявляється в процесі оцінювання.

Основними *функціями оцінювання* навчальних досягнень учнів є:

- *контролююча* - визначає рівень досягнень кожного учня (учениці), готовність до засвоєння нового матеріалу, що дає змогу вчителю відповідно планувати й викладати навчальний матеріал;
- *навчальна* - сприяє повторенню, уточненню й поглибленню знань, їх систематизації, вдосконаленню умінь та навичок;
- *діагностико-коригувальна* - з'ясовує причини труднощів, які виникають в учня (учениці) в процесі навчання; виявляє прогалини у засвоєному, вносить корективи, спрямовані на їх усунення;
- *стимулювально-мотиваційна* - формує позитивні мотиви навчання;
- *виховна* — сприяє формуванню умінь відповідально й зосереджено працювати, застосовувати прийоми контролю й самоконтролю, рефлексії навчальної діяльності.

При оцінюванні навчальних досягнень учнів мають ураховуватися:

- характеристики відповіді учня: правильність, логічність, обґрунтованість, цілісність;
- якість знань: повнота, глибина, гнучкість, системність, міцність;
- сформованість загальнонавчальних та предметних умінь і навичок;
- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, класифікувати, узагальнювати, робити висновки тощо;
- досвід творчої діяльності (вміння виявляти проблеми та розв'язувати їх, формулювати гіпотези);
- самостійність оцінних суджень.

Характеристики якості знань взаємопов'язані між собою і доповнюють одна одну.

Повнота знань - кількість знань, визначених навчальною програмою.

Глибина знань - усвідомленість існуючих зв'язків між групами знань.

Гнучкість знань - уміння учнів застосовувати набуті знання у стандартних і нестандартних ситуаціях; знаходити варіативні способи використання знань; уміння комбінувати новий спосіб діяльності із вже відомих.

Системність знань - усвідомлення структури знань, їх ієрархії і послідовності, тобто усвідомлення одних знань як базових для інших.

Міцність знань - тривалість збереження їх в пам'яті, відтворення їх в необхідних ситуаціях.

Знання є складовою умінь учнів діяти. *Уміння* виявляються в різних видах діяльності і поділяються на розумові і практичні.

Навички - дії доведені до автоматизму у результаті виконання вправ. Для сформованих навичок характерні швидкість і точність відтворення.

Ціннісне ставлення виражає особистий досвід учнів, їх дії, переживання, почуття, які виявляються у відносинах до оточуючого (людей, явищ, природи, пізнання тощо). У контексті компетентнісної освіти це виявляється у відповідальності учнів, прагненні закріплювати позитивні надбання у навчальній діяльності, зростанні вимог до свої навчальних досягнень.

Названі вище орієнтири покладено в основу чотирьох рівнів навчальних досягнень учнів: *початкового, середнього, достатнього, високого*.

Вони визначаються за такими характеристиками:

Перший рівень - початковий. Відповідь учня (учениці) фрагментарна, характеризується початковими уявленнями про предмет вивчення.

Другий рівень - середній. Учень (учениця) відтворює основний навчальний матеріал, виконує завдання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.

Третій рівень — достатній. Учень (учениця) знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь учня (учениця) правильна, логічна, обґрунтована, хоча їм бракує власних суджень.

Четвертий рівень - високий. Знання учня (учениці) є глибокими, міцними, системними; учень (учениця) вміє застосовувати їх для виконання творчих завдань, його (її) навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.

Водночас, визначення високого рівня навчальних досягнень, зокрема оцінки 12 балів, передбачає знання та уміння в межах навчальної програми і не передбачає участі школярів у олімпіадах, творчих конкурсах тощо (таблиця).

Кожний наступний рівень вимог вбирає в себе вимоги до попереднього, а також додає нові характеристики.

Орієнтовні вимоги оцінювання навчальних досягнень реалізуються в нормах оцінок, які встановлюють чітке співвідношення між вимогами до знань, умінь і навичок, які оцінюються, та показником оцінки в балах.

Рівні навчальних досягнень	Бали	Орієнтовні вимоги оцінювання навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) розрізняє об'єкти вивчення
	2	Учень (учениця) відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення
	3	Учень (учениця) відтворює частину навчального матеріалу; з допомогою вчителя виконує елементарні завдання
II. Середній	4	Учень (учениця) з допомогою вчителя відтворює основний навчальний матеріал, може повторити за зразком певну операцію, дію
	5	Учень (учениця) відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило
	6	Учень (учениця) виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його(її) правильна, але недостатньо осмислена. Вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком.
III. Достатній	7	Учень (учениця) правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії
	8	Знання учня (учениці) є достатніми, він (вона) застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь його (її) логічна, хоч і має неточності
	9	Учень (учениця) добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, уміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією
IV. Високий	10	Учень (учениця) має повні, глибокі знання, здатний (а) використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення
	11	Учень (учениця) має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, уміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми
	12	Учень (учениця) має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал,

		самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення
--	--	---

Видами оцінювання навчальних досягнень учнів є *поточне, тематичне, семестрове, річне оцінювання та державна підсумкова атестація*.

Поточне оцінювання - це процес встановлення рівня навчальних досягнень учня (учениці) в оволодінні змістом предмета, уміннями та навичками відповідно до вимог навчальних програм.

Об'єктом поточного оцінювання рівня навчальних досягнень учнів є знання, вміння та навички, самостійність оцінних суджень, досвід творчої діяльності та емоційно-ціннісного ставлення до навколишньої дійсності.

Поточне оцінювання здійснюється у процесі поурочного вивчення теми. Його основними завдання є: встановлення й оцінювання рівнів розуміння і первинного засвоєння окремих елементів змісту теми, встановлення зв'язків між ними та засвоєним змістом попередніх тем, закріплення знань, умінь і навичок.

Формами поточного оцінювання є індивідуальне, групове та фронтальне опитування; робота з діаграмами, графіками, схемами; зарисовки біологічних об'єктів; робота з контурними картами; виконання учнями різних видів письмових робіт; взаємоконтроль учнів у парах і групах; самоконтроль тощо. В умовах упровадження зовнішнього незалежного оцінювання особливого значення набуває тестова форма контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів.

Інформація, отримана на підставі поточного контролю, є основною для коригування роботи вчителя на уроці.

Тематичному оцінюванню навчальних досягнень підлягають основні результати вивчення теми (розділу).

Тематичне оцінювання навчальних досягнень учнів забезпечує:

- усунення безсистемності в оцінюванні;
- підвищення об'єктивності оцінки знань, навичок і вмінь;
- індивідуальний та диференційований підхід до організації навчання;
- систематизацію й узагальнення навчального матеріалу;
- концентрацію уваги учнів до найсуттєвішого в системі знань з кожного предмета.

Тематична оцінка виставляється на підставі результатів опанування учнями матеріалу теми впродовж її вивчення з урахуванням поточних оцінок, різних видів навчальних робіт (практичних, лабораторних, самостійних, творчих, контрольних робіт) та навчальної активності школярів.

Перед початком вивчення чергової теми всі учні мають бути ознайомлені з тривалістю вивчення теми (кількість занять); кількістю й тематикою обов'язкових робіт і термінами їх проведення; умовами оцінювання.

Оцінка за семестр виставляється за результатами тематичного оцінювання, а *за рік* - на основі семестрових оцінок.

Учень (учениця) має право на підвищення семестрової оцінки. При цьому потрібно мати на увазі, що відповідно до Положення про золоту медаль “За високі досягнення в навчанні” та срібну медаль “За досягнення в навчанні”, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 17.03.08 №186 та погоджено Міністерством юстиції України №279/14970 від 02.04.08,

підвищення результатів семестрового оцінювання шляхом переатестації не дає підстав для нагородження випускників золотою або срібною медалями.

Більш гнучкої, різнопланової системи оцінювання потребує *профільна старша школа*, яка на основі диференційованого навчання повинна враховувати не лише навчальні досягнення, але і творчі, проектно - дослідницькі, особистісні, соціально значущі результати, уміння вирішувати проблеми, що виникають у різних життєвих ситуаціях.

У процесі навчання, зокрема під час оцінювання, вчителю важливо виявляти доброзичливість, вимогливість поєднувати з індивідуальним підходом, тобто порівнювати виявлені досягнення учня (учениці) не тільки з нормою, а з його (її) попередніми невдачами чи успіхами.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти. Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Основною метою внутрішнього моніторингу є встановлення відповідності фактичних результатів освітньої діяльності її заявленим цілям, а також оцінювання ступеня, напряму і причин відхилень від цілей. Тому об'єктом моніторингу є:

- визначення результативності навчання та виховання учнів;
- перевірка відповідності змісту освіти сучасним вимогам;
- визначення ефективності використання матеріально-технічних ресурсів;
- створення сприятливих умов для виявлення і підготовки здібних та обдарованих дітей;
- виявлення та підтримка творчих педагогів;
- розширення банку педагогічних технологій, що використовуються в освітньому процесі;
- проведення порівняльного аналізу навчальних досягнень учнів з базових дисциплін з метою корекції та досягнення позитивної динаміки;
- дотримання академічної доброчесності педагогічними працівниками;
- дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти;
- вироблення ефективних управлінських рішень;
- планування та прогнозування розвитку школи;

- підвищення позитивного іміджу, престижності та конкурентоспроможності школи.

Види шкільного моніторингу якості освіти:

- Педагогічний – вивчення рівня навчальних досягнень учнів, якості змісту освіти.

- Психологічний - вивчення емоційної рівноваги, моральних цінностей тощо.

- Соціологічний – вивчення соціальних умов життя, навчання і праці учасників освітнього процесу.

- Медичний – вивчення стану фізичного здоров'я, наявність програм соціального захисту учасників освітнього процесу.

- Статистичний - збирання статистичної інформації відповідно до показників державної та відомчої статистичної звітності.

- Ресурсний – вивчення обсягів, розподілу та якості забезпечення системи загальної середньої освіти матеріально-технічними, фінансовими, науково-методичними ресурсами.

- Кадровий – вивчення кадрового складу педагогів та тих, хто керує системою загальної середньої освіти, аналіз системи підготовки, перепідготовки та підвищення рівня кваліфікації кадрів, фіксація вакансій залежно від розташування школи, плинність кадрів тощо.

- Управлінський – комплексний аналіз системи загальної середньої освіти за різними групами показників для вироблення управлінського рішення, оцінювання ефективності державного управління загальною середньою освітою та її якістю.

Проведення моніторингових досліджень здійснюється у **3 етапи**:

I етап - підготовчий, передбачає постановку мети, визначення об'єкта спостереження, встановлення термінів проведення моніторингу, підбір інструментарію.

II етап - практичний: збір інформації через проведення співбесід, тестувань, анкетувань, відвідування уроків, проведення контрольних, тестових робіт, позакласних заходів.

III етап – аналітичний: аналіз і систематизація інформації, розробка рекомендацій та пропозицій, формування висновків.

Розділ 7. Програмно-методичне забезпечення освітньої програми

1 клас

Типова програма, розроблена під керівництвом О.Я. Савченко

(затверджено рішенням Колегії Міністерства освіти і науки України від 22 лютого 2018 року)

1. « Українська мова. Буквар» , Воскресенська Н.О.,Цєпова І.В ,1 клас , «Ранок», 2018 р.
2. « Англійська мова» , Доценко І.В., Евчук О.В., Губарева С. С. 1 клас «Ранок», Тернопіль 2018 р.
3. « Математика», Скворцова С.О., Онопрієнко О.В., 1 клас «Ранок» 2018 р.
4. « Я досліджую світ», Гілберг Т. Г.,Тарнавська С.С., Гнатюк О.В.,Павич Н.М., 1 клас «Генеза» 2018 р.

5. «Мистецтво», Масол Л.М., Гайдамака О.В., Колотило О.М., 1 клас
«Генеза», Київ 2018 р.

2-4 класи

Типові програми для 2-4 класів

(наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 р. № 407)

2 клас

1. «Українська мова та читання», Ч.І Пономарьова К.І. 2 клас, «Оріон», Київ 2019р.
2. «Українська мова та читання», Ч.ІІ Савченко О.Я. 2 клас, «Оріон», Київ 2019 р.
3. «Математика», Скворцова С.О., 2 клас, «Ранок», Харків 2019 р.
4. «Англійська мова», Мітчелл Г.К., 2 клас, «Лінгвіст», Київ 2019 р.
5. «Мистецтво», Масол Л.М., Гайдамака О.В., Колотило О.М., 2 клас,
«Генеза», Київ 2019 р.
6. «Я досліджую світ» Гілберг Т.Г., Тарнавська С.С., Павич Н.М., 2 клас,
«Генеза», Київ 2019 р. (2 ЧАСТИНИ)

3 клас

1. «Українська мова та читання» Ч.І Вашуленко М.С., Васильківська Н.А.,
Дубовик С.Г. 3 клас, «ОСВІТА», Київ 2020р.
2. «Українська мова та читання» Ч.ІІ Вашуленко О.В. 3 клас, «ОСВІТА», Київ 2020р.
3. «Англійська мова», Мітчелл Г.К., Марілені Малкогіанні 3 клас,
«ЛІНГВІСТ», Київ 2020 р.
4. «Математика» у 2-х ч. Скворцова С.О., Онопрієнко О.В., 3 клас, «РАНОК»,
Харків, 2020 р.
5. «Я досліджую світ» Ч. І Гілберг Т.Г., Тарнавська С.С., Грубіян Л.В., Павич
Н.М., 3 клас «ГЕНЕЗА», Київ, 2020 р.
6. «Я досліджую світ» Ч. ІІ Гілберг Т.Г., Тарнавська С.С., Грубіян Л.В., Павич
Н.М., 3 клас «ГЕНЕЗА», Київ, 2020 р.
7. «Мистецтво» Калініченко О.В., Аристова Л.С., 3 клас «ОСВІТА», Київ
2020 р.

4 клас ЗАМОВЛЕНО

1. «Українська мова та читання», ч. І. Вашуленко М.С., Васильківська Н.А.,
Дубовик С.Г., 4 клас, 2021 р.
2. «Українська мова та читання», ч. ІІ. Вашуленко О. В., 4 клас, 2021 р.
3. «Математика» (у 2 частинах) Скворцова С.О., Онопрієнко О.В., 4 клас,
2021 р.
4. «Англійська мова» (з аудіосупроводом) Мітчелл Г.К., Марілені Малкогіанні,
4 клас, 2021 р.
5. «Інформатика» Гілберг Т.Г., Суховірський О.В., Грубіян Н.В., Тарнавська
С.С., 4 клас, 2021 р.

6. «Мистецтво» Калініченко О.В., Аристова Л.С., 4 клас, 2021 р.
 7. «Я досліджую світ» (у 2 частинах), Гілберг Т.Г., Тарнавська С.С., Павич Н.М., 4 клас, 2021 р.

Для забезпечення базової загальної освіти (5-9 класи) у 2021/2022 навчальному році школа працює за освітніми програмами, визначеними наказом МОН України від 07.06.2017 № 804 та від 23.10.2017 № 1407)

№ п/п	Назва навчальної програми
1.	Українська мова
2.	Українська література
3.	Біологія
4.	Всесвітня історія
5.	Географія
6.	Зарубіжна література
7.	Інформатика
8.	Історія України
9.	Математика
10.	Мистецтво
11.	Основи здоров'я
12.	Природознавство
13.	Трудове навчання
14.	Фізика
15.	Фізична культура
16.	Хімія
17.	Іноземні мови

5 клас

1. « Українська мова», Заболотний О.В., Заболотний В.В., 5 клас, Київ «Генеза», 2018 р.
2. « Українська література», Авраменко О.М., 5 клас, Київ «Грамота», 2018 р.
3. « Математика», Тарасенкова Н.А., 5 клас, Київ «Освіта», 2018 р.
4. « Природознавство», Ярошенко О.Г., Бойко В.М., 5 клас, Київ «Світоч», 2018 р.
5. « Англійська мова (5-й р.н.)», Карпюк О.Д., 5 клас, Тернопіль «Астон», 2018 р.
6. « Світова література», Ніколенко О.М., 5 клас, «Грамота», 2013
7. «Зарубіжна література» Волощук Є.В. 5 клас –ЗАМОВЛЕНО-не отримано
8. « Основи здоров'я», Бех І.Д., 5 клас, Київ «Алатон», 2018 р.
9. « Вступ до історії», Гісем О. В., 5 клас, Харків «Ранок», 2018 р.
- 10.« Інформатика», Бондаренко О.О., Ластовецький В.В., Пилипчук О.П., Шестопалова Є.А., 5 клас, Харків «Ранок», 2018 р.
- 11.« Образотворче мистецтво», Калініченко О. В., 5 клас, «Сиция», 2013 р.
- 12.« Трудове навчання (хлопці)», Терещук Б.М., 5 клас, «Генеза», 2013 р.
- 13.« Трудове навчання (дівчата)», Ходзицька І.Ю., 5 клас, «Аксіома», 2013 р.
14. «Музичне Мистецтво» Кондратова Л.Г. , 5 клас, «Богдан», 2013 р.
- 15.«Німецька мова» Сотнікова С.І., 5 клас, Харків «Ранок», 2018 р.

6 клас

1. « Українська мова», Єрмоленко С.Я., 6 клас, Київ «Грамота», 2014 р.
2. « Українська література», Коваленко Л.Т., 6 клас, Київ «Освіта», 2014 р.
3. « Світова література», Ніколенко О.М., 6 клас, Київ «Грамота», 2014 р.
4. « Математика», Істер О.С., 6 клас, Київ «Генеза», 2014 р.
5. « Англійська мова», Карпюк О.Д., 6 клас, Тернопіль «Астон», 2014 р.
6. « Біологія», Остапченко О.І., 6 клас, Київ «Генеза», 2014 р.
7. « Географія», Бойко В.М., 6 клас, Харків «Сиция», 2014 р.
8. « Основи здоров'я», Бех І.Д., 6 клас, Київ «Алатон», 2014 р.
9. « Образотворче мистецтво», Калініченко О.В., Масол Л.М., 6 клас, Харків «Сиция», 2014 р.
- 10.« Музичне мистецтво», Кондратова Л.Г., 6 клас, Тернопіль «Богдан», 2014 р.
- 11.«Трудове навчання(хлопці)» Сидоренко В.К., 6 клас, Харків «Сиция», 2014 р.
- 12.«Трудове навчання (дівчата)» Сидоренко В.К., 6 клас, Харків «Сиция»,

2014 р.

13. «Німецька мова» Сотнікова С., 6 клас, Харків «Ранок», 2014 р.
14. «Всесвітня історія. Історія України» Гісем О.В., Гісем О.О., 6 клас, Харків «Ранок», 2019 р.
15. «Інформатика» Бондаренко О.О., Ластовецький В.В., 6 клас, Харків «Ранок», 2019 р.

7 клас

1. «Українська мова», Голуб Н. Б., 7 клас, Київ «Пед. думка», 2015 р.
2. «Українська література», Авраменко О.М., 7 клас, Київ «Грамота», 2015 р.
3. «Алгебра», Істер О.С., 7 клас, Київ «Генеза», 2015 р.
4. «Геометрія», Істер О.С., 7 клас, Київ «Генеза», 2015-16 р.
5. «Англійська мова», Карп'юк О.Д., 7 клас, Тернопіль «Астон», 2015 р.
6. «Зарубіжна література», Ніколенко О.М., 7 клас, Київ «Грамота», 2015 р.
7. «Географія», Бойко В.М., 7 клас, Харків «Сиция» 2015 р.
8. «Основи здоров'я», Бойченко Т.Є, Василяшко І.П., 7 клас, Київ «Генеза», 2015-16 р.
9. «Біологія», Шабанов Д.А., Кравченко М.О., 7 клас, Київ «Грамота», 2015 р.
10. «Хімія», Попель П.П., 7 клас, Київ «Академія», 2015-16 р.
11. «Фізика», Бар'яхтар В.Г., 7 клас, Київ «Ранок», 2015 р.
12. «Трудове навчання (дівчата)», Мачача Т.С., 7 клас, Харків «Сиция», 2015 р.
13. «Трудове навчання (хлопці)», Терешук Б.М., 7 клас, Київ «Генеза», 2015 р.
14. «Музичне мистецтво», Кондратова П.Г., 7 клас, Тернопіль «Богдан», 2015 р.
15. «Образотворче мистецтво», Папіш Л.В., Шутка М.М., 7 клас, Київ «Грамота», 2016 р.
16. «Німецька мова» Сотнікова С.І. 7 клас, Харків «Ранок», 2015-16 р.
17. «Інформатика» Бондаренко О.О., Ластовецький В. В., 7 клас, Харків «РАНОК», 2020 р.
18. «Всесвітня історія» Гісем О.В., Мартинюк О.О., 7 клас, Харків «РАНОК», 2020 р.
19. «Історія України» Гісем О.В., Мартинюк О.О., 7 клас, Харків «РАНОК», 2020 р.

8 клас ЗАМОВЛЕНО

1. «Алгебра» Прокопенко Н.С., Захайріченко Ю.О., Кінашук Н.Л., 8 клас, 2021 р.
2. «Англійська мова» Карп'юк О.Д., 8 клас, 2021 р.
3. «Біологія» Задорожний К.М., 8 клас, 2021 р.
4. «Географія» Бойко В.М., Дітчук І.Л., Заставецька Л.Б., 8 клас, 2021 р.
5. «Геометрія» Істер О.С., 8 клас, 2021 р.
6. «Зарубіжна література» Волощук Є.В., Слободянюк О.М., 8 клас, 2021 р.
7. «Мистецтво» Гайдамака О.В., 8 клас, 2021 р.
8. «Німецька мова» Сотнікова С.І., 8 клас, 2021 р.
9. «Основи здоров'я» Бойченко Т.Є., Василяшко І.П., Гурська О.К., 8 клас, 2021 р.
10. «Українська література» Авраменко О.М., 8 клас, 2021 р.

11. «Українська мова» Заболотний О.В., Заболотний В.В., 8 клас, 2021 р.
12. «Фізика» Бар'яхтар В.Г., Довгий С.О., Божинова Ф.Я., Кірюхіна О.О., (за ред. » Бар'яхтар В.Г., Довгий С.О.), 8 клас, 2021 р.
13. «Хімія» Попель П.П., Криля Л.С., 8 клас, 2021 р.
14. «Всесвітня історія» Гісем О.В., Мартинюк О.О., 8 клас, 2021 р.
15. «Інформатика» Бондаренко О.О., Ластовецький В. В., Пилипчук О.П., Шестопапов С.А., 8 клас, 2021 р.
16. «Історія України» Власов В.С., Панарін О.Є., Топольницька Ю.А., 8 клас, 2021 р.

9 клас

1. «Українська мова», Авраменко О.М., 9 клас, Київ «Грамота», 2017 р.
2. « Українська література», Авраменко О.М., 9 клас, Київ «Грамота», 2017 р.
3. « Англійська мова », Карп'юк О.Д., 9 клас, Тернопіль «Астон», 2017 р.
4. « Зарубіжна література», Волощук Є.В., 9 клас, Київ «Генеза», 2017 р.
5. « Всесвітня історія», Д'ячков С.В., 9 клас, Харків «Ранок», 2017 р.
6. « Основи правознавства», Святокум О. Є., 9 клас, Харків «Ранок», 2017 р.
7. « Мистецтво», Гайдамака О.В., 9 клас, Київ «Генеза», 2017 р.
8. « Алгебра», Істер О.С., 9 клас, Київ «Генеза», 2017 р.
9. « Геометрія », Істер О.С., 9 клас, Київ «Генеза», 2017 р.
10. « Біологія», Задорожний К.М., 9 клас, Харків «Ранок», 2017 р.
11. « Географія», Бойко В.М., 9 клас, Тернопіль «Підручники та посібники», 2017 р.
12. « Фізика», Бар'яхтар В.Г., 9 клас, Харків «Ранок», 2017 р.
13. « Хімія», Попель П.П., 9 клас, Київ «Академія», 2017 р.
14. «Трудове навчання (дівчата)», Мачача Т.С., 9 клас, Харків «Сиція», 2017 р.
15. « Трудове навчання (хлопці) », Терещук А.І., 9 клас, «Літера», 2017 р.
16. « Інформатика», Бондаренко О.О., 9 клас, Харків «Ранок», 2017 р.
17. « Основи здоров'я», Бойченко Т.Є., 9 клас, Київ «Генеза», 2017 р.
18. « Історія України», Гісем О. В., Мартинюк О.О., 9 клас, Харків «Ранок», 2017 р.
19. «Німецька мова», Сотнікова С.І., 9 клас, Харків «Ранок», 2017 р.

Перелік навчальних програм для учнів закладів загальної середньої освіти III ступеня (затверджені наказами МОН від 23.10.2017 № 1407 та від 24.11.2017 № 1539) 10-11 класи

№ п/п	Назва навчальної програми	Рівень вивчення
1.	Українська мова	Профільний рівень Рівень стандарту
2.	Астрономія (авторський колектив під керівництвом Яцківа Я. Я.)	Рівень стандарту
3.	Біологія і екологія	Рівень стандарту

4.	Всесвітня історія	Рівень стандарту
5.	Географія	Рівень стандарту
6.	Громадянська освіта (інтегрований курс)	Рівень стандарту
7.	Зарубіжна література	Рівень стандарту
8.	Захист України	Рівень стандарту
9.	Інформатика	Рівень стандарту
10.	Історія України	Рівень стандарту
11.	Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	Рівень стандарту Профільний рівень
12.	Мистецтво	Рівень стандарту
13.	Українська література	Профільний рівень Рівень стандарту
14.	Фізика і астрономія (авторський колектив під керівництвом Локтєва В. М.)	Рівень стандарту
15.	Фізична культура	Рівень стандарту
16.	Хімія	Рівень стандарту
17.	Іноземні мови	Рівень стандарту

10 клас

1. «Українська мова», Авраменко О.М, 10 клас,(СТ.Р.), «Грамота», 2018
2. «Українська мова», Ворон А.А.,Солопенко В.А.,10 клас (ПР.Р.), «Освіта».2018
3. «Українська література», Авраменко О.М., Пахаренко В.І.,10 клас,(СТ.Р.), «Грамота», 2018
4. «Українська література», Борзенко О.І., Лобусова О.В.,(ПР.Р.). «Ранок», 2018
5. «Зарубіжна література (р.с), Паращич В.В., Фефілова Г.Є.,10 клас, «Ранок», 2018
6. «Історія України (р.с)», Гісем О.В., Мартинюк О.О.,10 клас, «Ранок», 2018
7. «Всесвітня історія (р.с)», Гісем О.В., Мартинюк О.О.,10 клас, «Ранок», 2018
8. «Громадянська освіта (інтегрований курс, р.с.)», Гісем О.В., Мартинюк О.О.,10 клас, «Ранок», 2018
9. «Англійська мова (10-й р.н., р.с.)», Карпюк О.Д.,10 клас, «Астон», 2018
10. «Мистецтво (р.с.,проф.р.)», Гайдамака О.В.,10-11 клас , «Генеза», 2019
- 11.«Математика (р.с)», Мерзляк А.Г., Номіровський Д.А., 10 клас, «Гімназія», 2018
- 12.«Алгебра і початки аналізу (проф.р.)», Істер О.С., Єргіна О.В.,10 клас, «Генеза», 2018
- 13.«Геометрія (проф.р.)», Істер О.С., Єргіна О.В., 10 клас, «Генеза», 2018
- 14.«Інформатика (р.с.)»,Бондаренко О.О., Ластовецький В.В., Пилипчук О.П., Шестопапов Є.А.,10-11 клас, «Ранок», 2019
15. «Біологія і екологія (р.с.)», Соболев В.І.,10 клас, «Абетка», 2018
- 16.«Географія (р.с.)», Безуглий В.В., Лисичарова Г.О.,10 клас, «Генеза», 2018
- 17.«Фізика (р.с.)», Бар'яхтар В.Г., Довгий С.О., 10 клас, «Ранок», 2018
18. «Хімія (р.с.)» Попель П.П., Криля Л.С., 10 клас, «Академія», 2018
19. «Захист Вітчизни (р.с. Основи медичних знань)», Лелека В.М., Бахтін

А.М.10 клас, «Ранок», 2018

- 20.« Захист Вітчизни Ст.Р. Хлопці», ХарахуС.,Павлов, В, Дзюба.,10 клас, «Світ», 2018

11 клас

1. « Українська мова» (С) Авраменко О.М., 11 клас ,»Грамота» ,2019
2. «Українська мова» (П) Ворон А.А., Солопенко В.А., 11 клас, «Освіта», 2019
3. « Українська література» (С) , Авраменко О.М., 11 клас , «Грамота», 2019
4. Українська література» (П), СлоньовськаО.В., Мафтін Н.В., Вівчарик Н.В., 11 клас, «Літера ЛТД», 2019
5. « Зарубіжна література (С)» Ковбасенко Ю.І., 11 клас, «Літера ЛТД», 2019
6. « Математика» (С) , Мерзляк А.Г., Номіровський Д.А., Полонський В.Б., 11 клас «Гімназія», 2019
7. «Алгебра і поч. ан.» (П), Істер О.С., Єргіна О.О., 11 клас, «Генеза», 2019
8. «Геометрія» (П), Істер О.С., Єргіна О.О., 11 клас, «Генеза», 2019
9. « Англійська мова» (С), Карпюк О.Д., 11 клас , «Астон», 2019
- 10.« Історія України» (С), Гісем О.В., Мартинюк О.О., 11 клас , «Ранок», 2019
- 11.« Всесвітня історія» (С) , ГісемО.В., Мартинюк О.О., 11 клас «Ранок», 2019
- 12.« Біологія і екологія» (С)», Задорожний К.М., 11 клас , «Ранок», 2019
- 13.«Географія» (С) , Довгань Г.Д., Стадник О.Г., 11 клас, «Ранок», 2019
- 14.« Фізика» (С), Бар'яхтарВ.Г., Довгий С.О., Божинова Ф.Я.,Кірюхіна О.О., 11 клас, «Ранок» 2019
- 15.« Хімія» (С), Попель П. П., Криля Л.С., 11 клас , «Академія» 2019
- 16.« Захист Вітчизни» (С) хл. , Гудима А.А., Пашко К.О., Герасимів І.М., Фука М.М., 11 клас, «Астон», 2019
- 17.«Захист Вітчизни Основи медичних знань» (С), Гудима А.А., Пашко К.О., Герасимів І.М., Фука М.М., 11 клас, «Астон», 2019
- 18.«Астрономія» (С) Пришляк М.Н., 11 клас, «Ранок», 2019
- 19.«Технології» (С) Ходзицька І.Ю., 10-11 клас, «Ранок», 2019
- 20.«Інформатика» (С) Бондаренко О.О., Ластовецький В.В., Пилипчук О.П., Шестопапов Є.А.,10-11 клас, «Ранок», 2019
- 21.« Мистецтво (р.с.,проф.р.)», Гайдамака О.В.,10-11 клас , «Генеза», 2019